

16:3

Fastighetsägares yrkande om ersättning enligt 16 § VAL 1970 för enskild va-anordning har ogillats på grund av att viss del (vattenanordning) blivit onyttig av andra orsaker än tillkomsten av allmän va-anläggning och att viss del (avloppsanordning) varit av enkel beskaffenhet och ej motsvarat nutida krav på sanitär utrustning.

G.G. ägde en fastighet i Ekerö kommun. Fastigheten ligger inom tätbebyggt område och är bebyggd med ett bostadshus. År 1973 anlades kommunalt vatten- och avloppsnet i området. På ansökan av G.G. medgav kommunen honom 13.3.1973 bruksrätt för fastigheten till den allmänna va-anläggningen, varefter fastighetens va-installation i april samma år kopplades till anläggningen. G.G. erlade taxeenlig anläggsavgift till kommunen.

G.G. yrkade att kommunen måtte jämlikt 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar förpliktas att till honom utge 4 250 kr såsom ersättning för vatten- och avloppsanordningar tillhörande hans fastighet, vilka blivit onyttiga till följd av att den allmänna va-anläggningen utvidgats.

Kommunen bestred yrkandet.

G.G. anförde: Innan fastigheten anslöts till kommunens va-anläggning, var renvattenförsörjningen ordnad genom anslutning till en privat vattentäkt på en närbelägen fastighet. Rätten till vatten är säkrad genom servitut. Från vattentäkten leddes vattnet i en ungefär 100 m lång plastledning till hans fastighet och till två grannfastigheter. Ledningen löpte genom Stockmosvägen på två ställen, över andra fastigheter samt i Palettvägen. I samband med anläggandet av allmänna va-ledningar i Palettvägen klippte Skånska Cementgjuteriet av vattenledningen. Dessutom sänktes gatans nivå på sådant sätt att ledningen inte längre låg på frostfritt djup. Främst på grund härav ansökte G.G. om anslutning till den allmänna va-anläggningen. - Kommunen är ansvarig för att ledningen i Palettvägen klipptes av eftersom kommunen fastställt byggnadsplan och bestämt gatornas höjd i området. Ledningen har skadats när exploatören utfört arbeten för genomförande av dessa beslut. Av det yrkade beloppet avser 3 250 kr ersättning för dels värdet av vattenledningen, dels den del av anläggningsavgiften till kommunen, som han inte skulle ha behövt betala om anslutning till kommunens renvattennät inte blivit nödvändig. Återstående 1 000 kr avser ersättning för fastighetens avloppsanordning. Denna utgjordes av två slambrunnar av betong belägna på fastigheten samt en ungefär 100 m lång ledning av sex tums cementrör, vilken ledde till en för flera fastigheter gemensam avloppsledning med utlopp i Mälaren. Anordningen utfördes år 1958 eller 1959 i enlighet med kommunens anvisningar. Kostnaden för brunnarna och ledningen uppgick till 2 000 kr. När fastigheten anslöts till kommunens va-anläggning, var värdet av anordningen med hänsyn till beräknad avskrivningstid och försämrat penningvärde minst 1 000 kr.

Kommunen vitsordade G.G:s uppgifter om vatten- och avloppsanordningarnas beskaffenhet. Mot ersättningsanspråket invände kommunen emellertid: G.G:s vattenanordning har inte blivit onyttig till följd av att den allmänna anläggningen utvidgats. Vattenledningen skadades vid vägarbeten som Skånska Cementgjuteriet utförde såsom entreprenör åt markägaren. Kommunen har inget ansvar för de skador som vållats på ledningen. När G.G:s fastighet anslöts till

den allmänna anläggningen saknade vattenanordningen värde. Tillgången på vatten var osäker och G.G. hade inte rätt att bibehålla ledningen i bl.a. gatumarken. Även avloppsanordningen saknade värde vid anslutningstillfället. Den var av primitiv natur och fyllde inte de krav som numera ställes på avloppsrening. G.G. har själv ansökt om anslutning av fastigheten till den allmänna anläggningen. Genom anslutningen vinnes fördelen av en säkrad tillgång på vatten.

Va-nämnden yttrade:

I enlighet med den talan som G.G. väckt i målet har Va-nämnden uteslutande att pröva frågan, huruvida kommunen på grunder som anges i 16 § lagen (1970:244) om allmänna va-anläggningar (VAL) är skyldig att ersätta honom för enskilda va-anordningar. Nämndens prövning tar således icke sikte på frågan om kommunen eller annan ådragit sig ersättningsskyldighet gentemot G.G. på den grunden att den privata renvattenanordningen skadats i samband med anläggningsarbeten inom bebyggelseområdet.

Enligt nyssnämnda lagrum skall anordning för vattenförsörjning eller avlopp, som blir onyttig till följd av att allmän va-anläggning kommer till stånd eller utvidgas, ersättas av huvudmannen för den allmänna anläggningen i den mån det är skäligt med hänsyn till anordningens art, ålder och skick, den fördel ägaren får av den allmänna va-anläggningen och övriga omständigheter. En i sak överensstämmande lagregel förekom även i tidigare gällande lag (1955:314) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Av bestämmelsernas utformning framgår att de är avsedda att tillämpas restriktivt, något som också särskilt framhållits av lagstiftaren i samband med tillkomsten av bestämmelserna.

Av G.G:s egna uppgifter framgår att den renvattenanordning, för vilken han yrkar ersättning, blivit onyttig icke såsom en följd av att G.G. beretts möjlighet att i stället utnyttja allmän renvattenanläggning utan av helt andra orsaker. Vid sådant förhållande kan icke på den nyss återgivna bestämmelsen i VAL grundas rätt för G.G. att av kommunen utfå ersättning för anordningen.

Vad härefter beträffar fastighetens avloppsanordning får visserligen anses att denna anordning blivit onyttig till följd av att allmänna avloppsanordningar tillkommit inom bebyggelseområdet. Av G.G:s redogörelse framgår emellertid att den privata anordningen varit av tämligen enkel beskaffenhet och inte av den art som motsvarar nutidens krav på sanitär utrustning och standard inom tätbebyggt område. Redan av detta skäl kan anordningen inte anses representera något ersättningsbart värde.

Vid angivna förhållanden finner Va-nämnden att kommunen ej kan förpliktas utge ersättning för anordningarna.

Va-nämnden lämnade G.G:s talan utan bifall.

Beslut: 1975-06-19, BVA 36

Mål nr: VA 56/74

*Litteratur: prop. 1970:118 s. 145 f, Körlof s. 63 f,
Bouvin-Hedman s. 108 f*